

prof. dr hab. Małgorzata Ratajczak
Akademia Muzyczna
im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Kraków 09.12. 2023 r.

Recenzja Pracy Doktorskiej

mgr Xiaohe Chen

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Zlecenie przyjęto na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska pani mgr Xiaohe Chen pod tytułem *Liryczny sopran i jego rozumienie jako specyfikacji wokalne i przyporządkowania do postaci scenicznej na wybranych przykładach dzieł operowych Mozarta Verdiego i Pucciniego* składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu w postaci rozprawy pisemnej zawartej na 120 stronach. Nagranie zrealizowano w sali koncertowej Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w sierpniu, lipcu oraz wrześniu 2022 roku. Artystce przy fortepianie towarzyszy dr Yan Rong.

Na płycie znalazły się następujące utwory;

W. A. Mozart – Le Nozze di Figaro:

1. Aria Hrabiny – Porgi amor
2. Aria Hrabiny – Dove sono

W.A. Mozart – Die Zauberflöte:

3. Aria Paminy – Ach, ich fühl's

G. Verdi – Otello

4. Aria Desdemony – Salce, salce... Ave Maria

G. Puccini – La bohème

5. Aria Mimi – Si, mi chiamano Mimi
6. Aria Mimi – Donde lieta

G. Puccini – Turandot

7. Aria Liu – Signore ascolta
8. Aria Liu – Tu che di gel się cinta

Do płyty CD zawierającej dzieło artystyczne doktorantki załączona została również praca pisemna w większości będąca opisem zarejestrowanego na nośniku elektronicznym wykonania 8 arii z repertuaru sopranowego wybranych kompozytorów. Poprzedzony wstępem rozdział pierwszy podzielony został na trzy części; pierwsza, to niezwykle ciekawie i obszernie

przedstawiony rozwój sopranu lirycznego, rozkwit i zmierzch śpiewaków castrato, a następnie już typowy rozwój sopranu podzielony na lata przed rokiem 1600, następnie lata 1600-1800, rozwój w poszczególnych krajach, takich Włochy, Francja, Niemcy czy Anglia. Kolejny podpunkt to typologia osobowości ról kobiecych Mozarta. Część trzecia tego rozdziału zawiera niezwykle interesujący podział głosów na Fachy, czyli Stimmfach, - najbardziej kompletny niemiecki system. Jest metodą podziału głosów w oparciu o rozróżnienie wielowymiarowe; skala głosu, barwa, siła głosu, umiejętności aktorskie, szlachetność brzmienia lub specyficzne walory określane jako głosy charakterystyczne. Wszystko to przedstawione jest w bardzo przejrzystej i czytelnej tabelce, Autorka wspomina również o podziałach które powstały we Włoszech i we Francji.

Rozdział drugi pracy to sopran liryczny w operach Mozarta, styl kompozycji operowych Mozarta, kontynuacja i rozwój estetyki twórczej Glucka, libretto jako wyraz swoich czasów, dzieła bazujące na niemieckiej tradycji w muzyce oraz opery Mozarta, cechy epoki, jak i elementy osobistych doświadczeń kompozytora w jego dziełach. Następnie główna część rozdziału to rola sopranu lirycznego na przykładach wybranych arii w operach Mozarta najpierw Hrabina w Weselu figara, a następnie Pamina w Czarodziejskim flecie.

Kolejny rozdział to sopran liryczny w twórczości G. Verdiego, role sopranowe i ich arie w operach Verdiego, jako przykład i prezentacja, przedstawiona jest Aria Desdemony z opery Otello. Po tym przychodzi czas na G. Pucciniego i jego Cyganerię oraz Turandot. Autorka przedstawia i dokonuje znakomitej analizy, przedstawia tragiczne wizerunki kobiece, opisuje elementy egzotyczne oraz rolę orkiestry i dominacji partii wokalnych oraz liryczne role sopranowe w operach Pucciniego, a jako przykład podaje nam dwie arie Mimi z opery Cyganeria oraz dwie arie Liu z opery Turandot. Wszystkie te cztery arie poddane są znakomitej analizie, przedstawiają fragmenty, które stanowią

największy problem wykonawczy oraz pokazuje w jaki sposób należy je pokonać. Cała praca budzi mój ogromny podziw jest napisana w sposób absolutnie zawodowy, a ogromna ilość przypisów, przykładów muzycznych i rozwiązań trudnych problemów, stanowi o tym, iż jest to praca wybitna. Całość kończy imponująca bibliografia, składająca się z periodyków, monografii, przykładów partytur muzycznych oraz stron internetowych.

Po wysłuchaniu dzieła artystycznego mogę stwierdzić, że warsztat wokalny i artystyczny doktorantki zasługuje na moje ogromne uznanie. Osiem arii różnych kompozytorów począwszy od Mozarta przez Verdiego aż do Pucciniego, stanowią ogromne wyzwanie dla niejednego sopranu. Xiaohe Chen znakomicie poradziła sobie z ariami Hrabiny Mozarta, pokonując niezwykle trudne frazy z niebywałą lekkością i swobodą, pokazując, że muzyka Mozarta jest niezwykle dyscyplinująca. Wielka scena Desdemony z Otella G. Verdiego również została wykonana z ogromną swobodą, piękną frazą muzyczną i bardzo dobrą artykulacją. Może troszeczkę zabrakło mi wolumenu i emocji w ariach Pucciniego, ale myślę, że my Europejczycy zupełnie inaczej odczuwamy muzykę werystyczną. Absolutnie nie przeszkadza to jednak, aby uznać dzieło artystyczne oraz jego opis za znakomity.

KONKLUZJA

Praca doktorska mgr Xiaohe Chen pod tytułem *Liryczny sopran i jego rozumienie jako specyfikacji wokalne i przyporządkowania do postaci scenicznej na wybranych przykładach dzieł operowych Mozarta Verdiego i Pucciniego*, omawia osiem reprezentatywnych arii lirycznych ról sopranowych w pięciu operach Mozarta, Verdiego i Pucciniego, analizując tło melodyczne dramatu, harmonię, orkiestrację, charakterystykę ról oraz występy sceniczne,

zawiera również analizę porównań cech oper stworzonych przez trzech kompozytorów. Jak widać z przeprowadzonych analiz pomimo różnic stylistycznych istnieje szereg punktów zbieżnych, pozwalających użyć takiego określenia głosu. Ważnym jest, by każda partia zawierała w sobie czynnik liryzmu, głębi i delikatności. Forte sopranu lirycznego nigdy nie może być przesadzone, a nawet zwiększenie składu orkiestry jak w przypadku Pucciniego, nie jest usprawiedliwieniem nadmiernego forte. Doktorantka wnosi niekwestionowany i znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny. Analizowane w rozprawie utwory oraz praktyczna wiedza autorki dysertacji wynikają z jej ogromnej wiedzy oraz znakomitej znajomości techniki wokalne. Praca składająca się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu w postaci rozprawy pisemnej, wnosi interesujący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny artystycznej jak i całej dziedziny sztuk muzycznych, a co za tym idzie oceniam ją pozytywnie. Pani mgr Xiaohe Chen rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła tym samym wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Prof. dr hab. Małgorzata Ratajczak

